

Ročník XX.

únor 2011

číslo 2

Pořád

Neúnavně po celý den sněží,
jako by chuligáni ubili
lahvemi od piva
na nebesích labuť,
a smutné peří dolů padalo.

Tolik se bojím ticha do němoty,
té tíhy na stromech a věčnosti,
co v lidech přestala.

A nestydím se ani za nehet
za svoji úzkost, bože, ty to víš.

Padá to na mne tiše, beze slova,
jak marná lítost,
aspoň té jsme schopni,
a na laskavé slovo čekáme,
zatímco venku, za oknem to
padá.

A pořád dál a hůř.

Jan Skácel

Foto: Jan Hrubý

Úvodem

Rusko se tváří evropsky a mírotvorně, ale dosud tvrdě vládne svým koloniím. Uzdraví se někdy ze své mocichtivosti a surovosti?

Jakpak to dopadne v Egyptě? Jaká je naděje, že se politici domluví? Jak se mohou dohodnou Židé a Palestinci?

Právníci a policisté si lepší platy vymohli. Lékaři a učitelé to neumí. Chybí nám vzpoura proti lumpům. Kájínek a tuneláři mají větší popularitu než pan Michálek. Toho nevyznamujeme ani my ani prezident. Kdyby policie někdy korupci vyšetřila, mohl by mu někdo vytýkat, proč za ní hned nezašel.

Ani nám křesťanům už nikdo nedůvěřuje. Přes půl století vytrubujeme do světa, že se chceme s jinými církvemi domluvit. Občas si podáme ruce – jistě upřímněji než politici – ale pak se každý vrátíme do svých zamrzlých pozic. Zase za sebou máme letošní ekumenický týden společných modliteb. Sebevědomě ukazujeme i veřejnosti jak se modlíme, ale nikdo nám nevěří, že by naše modlitby něco nebo nás, změnily. /v

STANISLAV KRÁTKÝ

„Žil mezi námi světec“ – tak končí článek, který v 1. čísle letošních Perspektiv hodnotí život poutivého kněze v době totality. Stanislav Krátký se stal knězem v r. 1946 v Brně. Svými promluvami, zejména májovými, se stal brzy věhlasným. Kde kázal, bylo nabit. V r. 1958 se ho konečně soudruzi zbavili a po návratu z vězení pracoval u Pozemních staveb Brno. V době normalizace ho vyzval tajný biskup Felix Davídek k práci ve skryté církvi. Brzy nato dostal Stanislav tajně biskupské svěcení. V té době jezdil na jeřábu na staveništi paneláků v Brně – Lesné. Tam, tedy o padesát let dříve, už mu stavaři, drsní chlapíci, říkali „svatej“. (Stavbyvedoucí ale : „pane profesore“.) Stanislav vykládal panely, které já nakládá v Přefě na trajlery. Možná jsem nechtěně dopomohl k tomu, že více vynikla jeho svatost. Chlapi totiž říkali: ten, co nás nakládá, je hotovej čert. Ale ten, co nás vykládá, to je svatej, hotovej anděl. Ti chlapi od trajlerů totiž místo nakládání často laškovali s mými mladými vazačkami bře-

Svědomí je jako srdce – nemůžeš odkrojit kus a očekávat, že zbytek bude fungovat jako předtím.

Pokus jsi byl včera nejmravnější člověk pod sluncem, neomluví tě nic, jsi-li nemravný dnes.

Arnošt Lustig

men a já musel držet panel na laně nad jejich hlavami zbytečně dlouho. Další auta čekala! A chlapi někdy i zmizeli s holkou kdesi na skládce a já marně troubil, hulákal a nadával česky i maďarsky. Proto jsem byl čert – navíc černých vlasů. Nahofe na stavbě Lesná žádné ženské nebyly, Standa rychle v klidu vytahal panely – a byl „anděl“...

Přišel listopad 1989. Čekalo se, že se Krátký stane brněnským biskupem. Nepodařilo se. Nevím, zda se alespoň podaří propašovat na jeho náhrobek biskupský titul. Za totality se to podařilo na náhrobku tajného biskupa Felixe Davidka: nenápadná tři písmenka „EPP“. Ať oba odpočívají v pokoji! A s nimi skrytá církev totalitních let... *Jan Rybář*

JAK SLAVIT EKUMENICKOU BOHOSLUŽBU?

V brožurě vydané Ekumenickou radou k týdnu ekumenických modliteb se v průvodním dopise říká: „... Naše sjednocení kolem jednoho oltáře je pouhými lidskými silami zoufale nemožné. Bez našich modliteb nebudou mít teologové a další odborníci dostatek světla a dobré vůle k společnému hledání cesty k jednotě, bez ní nebudou mít představitelé církví, odpovědní za konkrétní kroky k jednotě, dostatek pokory, odvahy a vytrvalosti v hledání vůle Boží na této cestě a bez ní především nebudou věřící všech vyznání ochotni společně dojednané a připravené kroky k jednotě přijmout.“

Tomu nerozumím.

Už moji prarodiče dobře vycházeli s evangelickými sousedy. Rodiče se s evangelíky sblížili ještě více, mluvit s nimi o Bohu bylo snazší než s mnoha katolíky. Když jsme po koncilu slyšeli o možnosti ekumenismu, zajásali jsme. Desetiletí spolupracujeme a žijeme s nekatolíky, ani komunistům se přes jejich veliké snahy nepodařilo nás rozdělit, Ježíš za jednotu prosil Otce. To Ježíšovy slzy a krev a slzy a krev popravených křesťanů za války i v době komunismu - to vše je ještě málo? U koho a kde je to zaseklé?

S ostatními křesťany v naší zemi souhlasně věříme, že při společném naslouchání Slovu Božím je Bůh osobně přítomen, věříme, že ve společenství v Ježíšově jménu je Ježíš skutečně mezi námi. Stejně věříme, že v hostině Večeře Páně se setkáváme s Ježíšem (tím se nechlubme, to ví i satan). Proč tato základní společná shoda nestačí k tomu, abychom se setkávali u Stolu Páně?

Nedělám si iluze o úrovni křesťanů v porozumění Eucharistii. Kdo ví, jak by dopadly naše odpovědi na otázku, proč přicházíš ke Stolu Páně? (Víra, že se v Eucharistii setkáváme s Kristem, nestačí, to ví i satan.) V našich kostelech nekontrolujeme úroveň vědomostí a morálky katolíků. Proč jině měříme jiným metrem? Dvojitá cena v hospodách v devadesátých letech byly ostudné. Oběd pro cizince byl dvakrát dražší než pro nás.

Nestačila by pro společnou Večeři Páně ekumenická dohoda o základní úrovni biblických znalostí, o něco vyšší než pro děti, jdoucí poprvé ke Stolu Páně? Například: probrat ve všech církvích Janovu 6. kapitulu a Pavlovy texty o Večeři Páně. (Ať k tomu nejlepší biblisté vypracují dobrý komentář.)

Za další hledání porozumění Ježíšově hos-

tině je pochopitelně odpovědný každý křesťan.

Řada skvostných křesťanů, dokonce mučedníků, se společného Stolu Páně nedočkala. Začínám se obávat, že se toho ani já nedočkám.

Během staletí hádek a sporů obě strany řekly věty, které nechtějí odvolat, a teď se nahoře pracně hledá, jak z toho vybruslit, aby se vlk nažral a koza zůstala celá. Přece nejsme starověcí orientální králové, kteří

Foto: Ivana Šnajdaufová

podle svých zákonů nemohli odvolat slova, jež jednou vyřkli - pokládali se za vyslance bohů.

Co by nám Ježíš poradil? Jeho hostina není za odměnu, ale je pokrmem a posilou pro hříšníky (kteří chtějí být lepší).

Nezvěme ke stolu kdekoho, ale křesťan z jiné církve není kdekdo. Že bychom na svatbě nepohostili i ušmudlané děti ze sousedství, které se přišly podívat na nevěstu? Bůh nemá žádná nevlastní děti! Ježíš se dotýkal hříšníků i malomocných. Přísně pokáral apoštoly, když odstrkovali ty, kteří s nimi nechodili (srov. Mk 9:35-41).

Řada znesvářených národů našla společnou řeč. Němci a Francouzi, Češi a Němci ...

Jak by se mohly smířit další národy, když my křesťané toho nejsme schopni. Plamenná prohlášení k druhým, k vzájemnému podání si rukou – to nám jde, ale jaký příklad dáváme?

Bude nám naši neochotu Bůh trpět? Už jsme zakusili, co znamená vydání soli k pošlapání (srov. Mt 5:13-17). Křičet, že jsou křesťané pronásledováni, je málo.

Opět jsme z ekumenické bohoslužby odešli polosytí, polohladoví a napůl smutní.

Říkáme to pokorně a s modlitbami. Naše slova mají svou váhu, můžeme vyjmenovat ty z našich rodin, jejichž krev byla v posledních sto letech nevinně prolita a s nimiž jsme i my léta a léta plakali!

Říkáme to jako potomci těch, kteří se nejen hádali a ubližovali si, i jako potomci těch, kteří od začátku rozkolů toužili po jednotě křesťanů.

Kdo a kdy odvalí kámen zákazu o společné účasti na Večeři Páně? Kristus ten kámen nepřivalil. /v

BOHATÝ MUŽ Marek 10, 17-22

Uvedený text zachycuje člověka ve veliké nouzi. Kam chodí bohatí lidé na rady dnes? Do psychologických a psychiatrických poraden. Zřejmě tu tedy bude nějaký společný problém. Ten mladík měl zřejmě všechno, ale nebyl šťastný. Plnil všechny požadavky řádného života, ale nepřinášelo mu to radost. Ptá se, jak dosáhnout věčného života. To je termín, který současný člověk trochu odložil. Věčný život. Václav Bělohradský napsal, že dnešní člověk místo otázky věčného života se spíše ptá, co bude s tímto světem, ve kterém žijeme. Od zaujetí po osobní spáse jako by víc hledal záchranu společného světa reálného.

Středověk, ten znal velmi důvěrně úzkost a strach ze ztracení. Provázel lidi od narození a znejistoval, zneklidňoval, přímo děsil. Také díky tomuto fenoménu bylo možné lidi víc manipulovat a ovládat. A asi to bylo docela úlevné, když někdo našel prostředek, třeba odpustky, jak se vyplatit z hříčků, jak dosíci snadnější naděje na věčnost. Středověké katedrály, náhrobky a malby jsou plné výjevů pekelných muk, znamení smrti a pomíjivosti.

V době, kdy se odehrává náš příběh, stálo téměř ve vzduchu apokalyptické očekávání brzkého konce a nastolení nového věku. Očekávání spásy nebo zatracení stálo tedy ve středu života. Ježíš vstoupil právě do takové doby. Úzkostné a zároveň očekávající, spoutané zákony a hledající.

Mladík z našeho příběhu hledá radu, jak žít a dojít podílu na věčném životě, tj. už teď, nyní, žít s perspektivou naplnění a smysluplnosti. Jsou tu dvě skutečnosti: je velmi zámožný a je velmi úzkostlivý. Ježíš mu dal dvě rady. První - rozdej majetek a druhá - pojď za mnou.

Ježíš se setkal s mnoha bohatými a nežádal osobní chudobu. Tentokrát si takovou podmínku klade. Zkusme podobný příběh najít v dnešní době. Stálo jednou v novinách: „I dnes se dějí zázračná uzdravení“. Jeden mediálně známý a jistě i velmi zámožný člověk se prý dozvěděl osudovou diagnózu. Zbýval mu jen určitý omezený čas. Dotyčný se rozhodl takto. Jako kluk si chtěl projít celý tok jedné velké řeky. Od pramene po ústí. Ale jeho praktický život vzal rychle obrátky různých obchodních cest a na sen mládí nezbyl čas... Teď zůstal ten zbytek času jedinou jistinou, kterou měl ve své moci. Opustil všechno pohodlí a dosavadní způsob života a vydal se splnit si svůj chlapec-ký sen. Na cestě potkal spoustu úžasných lidí, zažil neuvěřitelné příhody, potýkal se s nepohodou a zažil bezprostřední setkání s krásou přírody. Když se vrátil, lékaři konstatovali, že jeho nemoc zmizela. Uzdravil se. Čím to asi bylo... Nešel na pouť, neprosil o uzdravení – jenom od základu změnil svůj život. Stereotypy, které člověka vyčerpávají a začnou ho strážovat, vedou k neradostnému životu, k nemoce a depresi. Ježíš musel být pro své okolí nejen velmi charismatický člověk, ale když se nechal pozvat na svatbu, na hostinu, tak musel být taky člověk družný a radostný. Uměl žít. Lidi ho poslouchali bez dechu, protože mluvil

BÝT KŘESŤANEM BEZ SVATOZÁŘE

...Podle Nového zákona můžeme mluvit o „svatých“ jen za tři předpokladů:

1. Že za svaté označujeme ne pouze jednotlivé svatořečené, ale *všechny* věřící a pokřtěné. My *všichni* jsme „vyvolení“ a „svatí“, všichni jsme „svatý lid“, jak se praví v listu Židům (13,12n).

2. Že nemluvíme o svatých, kteří se svatými udělali sami, nýbrž o „*povolaných* svatých“ (1 Kor 12; Řím 17). Nejsme svatými z milosti církve, nýbrž z milosti boží jsme ve víře ospravedlnění a posvěceni.

3. Že si zůstáváme vědomi trvajících hříšností, trvajících ohrožení a pokušení, že dobře víme, že bitevní linie mezi dobrem a zlem neprobíhá mezi „námi“ a „jinými“, jak se domnívá jistý prezident USA, nýbrž že tato linie vede středem našeho srdce, které je bohužel schopno dobra zrovna tak jako zla. Vždyť přece neexistují než nedokonalí, než chybující křesťané, chybující lidé. A teprve už vůbec neexistuje žádná dokonalá církev, nýbrž jen církve hříšníků, zároveň svatá i hříšná, a právě proto ecclesia semper reformanda, církev, kterou je třeba stále znovu reformovat. ...

V následování Ježíše Krista může člověk v dnešním světě opravdu lidsky žít, jednat, trpět a umíť; ve štěstí i v neštěstí, v životě i ve smrti podporován Bohem a pomáhající lidem. *z přednášky Hanse Künga*

o jejich problémech, o tom, co je tížilo. Jeho slova jim přinášela osvobození a perspektivu do budoucna. Tak to bylo i s tímto mladíkem. Život, to není jen povinnost, jak se pohybovat v hranicích zákona, co se smí a nesmí, má přinášet lidem taky radost, prožitky lásky a krásy. A tak rada - prodej všechno, co máš - byla v tomto případě rada o život a pro život. Bez radosti se nedá žít. Pokud tě spoutal koloběh tvého života a bohatství se stalo přítěží, opusť ho!

Rada druhá, pojď za mnou. Ten člověk byl velmi úzkostlivý v plnění Zákona a Ježíš mu radil, aby se o svůj věčný život přestal tolik bát a víc svůj život skutečně žil. Zval na cestu dobrodružství opravdového života, na cestu setkávání, hledání jistot a nadějných životních perspektiv, kde můžeš přemýšlet o tom nejzákladnějším, co ti může život dát, čím můžeš druhým prospět a v jaké nadějně perspektivě můžeš žít. Tato perspektiva bude tvým světlem. Smysluplný život připravuje pocit hluboké životní radosti, aniž bys o to příliš usiloval.

Ježíš před těmi zhruba dvěma tisíci lety napomínal jednoho bohatého mladíka: zbav se všeho, co tě zotročuje, a hlavně se tolik nestrachuj o svou osobní spásu. Je třeba plně prožít jedinečný dar – vlastní život. Pokud má pro tebe menší cenu, než tvůj majetek, pak snáz velbloud projde uchem jehly, než ty sám dojdeš životního naplnění.

Dagmar Pojslová

HAVLA SI VÁŽÍM, MÁ VIZE, ALE ZTRATIL MOC

Sir Nicholas Winton přijel do Prahy na premiéru filmu „Nickyho rodina“ režiséra Matěje Mináče.

O své záchranné akci z roku 1938, kdy místo na lyžování do Švýcarska vyrazil pomáhat uprchlíkům do Československa, mluví s klidem a nadhledem. Tehdy postupně vyvezl do bezpečí do Velké Británie 669 vesměs židovských dětí. Dodnes se objasnily příběhy pouhých 261 z nich. Šedesát Wintonových dětí se přihlásilo díky dvěma předchozím filmům Matěje Mináče, který pokračuje v pátrání po jejich osudech. Tři děti režiséra kontaktovaly před pouhými několika dny po premiéře filmu Nickyho rodina.

Václav Havel ocenil Wintona za jeho zásluhu jako první, v r. 1998 mu udělil na Pražském hradě Řád bílého lva. V rodné Británii ho královna povýšila do šlechtického stavu a udělila mu titul sir až o pět let později.

Nyní v Česku studenti sbírají podpisy na petici, která prosazuje, aby zachránci dětí byla udělena Nobelova cena míru. Šešlo se na ní zatím víc než 100 000 podpisů.

Brzy vám bude 102 let a přitom jste stále vitální, cestujete, diskutujete s lidmi a vypadáte moc dobře. Jak se udržujete v takové formě?

Je to všechno jen otázka štěstí a taky trochu odolnosti. Myslím si totiž, že dnešní lidé žijí v takové čistotě, že už nemají žádnou imunitu. Ale především je to v genech. Měl bych poděkovat svým rodičům. Nemám ani žádné zvláštní návyky, ani jsem se nikdy nestraval nijak zdravě. Ignoruju současný moderní trend, kdy se člověk příliš soustřeďuje na své tělo. Žil jsem úplně normální a obyčejný život jako mnoho jiných lidí.

Diskutovat dnes o politice je pro mě těžké, je hodně věcí, se kterými vůbec nesouhlasím. Politika je teď plná sobectví a chamtivosti.

Kterého z dnešních politiků si nejvíce vážíte, pokud takový vůbec existuje?

Jednoznačně Václava Havla. Má vize do budoucna, ale už nemá bohužel takovou politickou moc. Někteří britští politici

se snaží dělat to nejlepší, ale dnes je velmi obtížné prosadit dobré myšlenky.

Váš příběh inspiroval mnoho lidí k tomu, aby se snažili udělat svět lepším. To vám musí dělat radost, ne?

Jsem rád, ale takových lidí není dostatek. Kdyby jich bylo dost, neděly by se po světě takové věci, které se dějí.

Ve filmu Nickyho rodina s vámi vystupuje i vaše manželka. Působíte jako sehraný pár. Jak moc se změnil váš život poté, co před deseti lety zemřela na rakovinu? Můj život se změnil úplně od základu. Strávil se mnou půlku života, celkem 50 šťastných let. Měli jsme krásný vztah. Potkal jsem ji hned po válce v Paříži na mezinárodní bankovní přehlídce. Žili jsme spolu krásný a obyčejný život, který nebyl nijak odlišný od životů jiných lidí. Bylo to velmi pěkné a pohodové manželství. Stýská se mi po ní.

Prý jste manželce nikdy neřekl nic o tom, co jste před válkou pro československé děti udělal, až do chvíle, kdy náhodou našla dokumenty o transportech na vaší půdě. Proč jste s ní o tom předtím nemluvil?

Nesmíte věřit všemu, co piší média. Myslím, že to věděla. Byli jsme si velmi blízcí a velmi na sebe navázáni. Neumím si představit, že by tohle nevěděla.

Jak to tedy bylo s těmi dokumenty z vaší půdy?

Ty dokumenty ležely celou dobu na půdě a byly už k ničemu. Nikomu nemohly pomoci až do chvíle, kdy se je někdo pokusil otevřít a objevil tuhle část historie.

V 80. letech se o tenhle příběh začala zajímat historička Elizabeth Maxwellová. Rozhodli jsme se společně příběh zveřejnit kvůli dětem, aby se mohly dozvědět o svém původu. Mysleli jsme, že by to mohlo zajímat noviny, ale nikoho to nezajímalo. Ale manžel Betty Maxwellové byl mediální magnát Robert Maxwell. A ten nám pomohl dostat příběh do tisku. Tak se o tom lidé postupně začali dozvídat a hlásily se první děti.

Pak se váš příběh dostal i do televize BBC. V roce 1988 si vás pozvali do pořadu That's Life. Právě tady zorganizovali po padesáti letech první setkání s „vašimi dětmi“, které vám děkovaly za zachráněný život. Jak na to vzpomínáte?

Pozvali si mě z BBC do televizního studia pod zámkou, že budu v publiku. Nikdo nevěděl, co se chystá, ani já, ani moje žena. Bylo to celé velmi dojemné.

Nesnažil jste se už před setkáním v BBC kontaktovat zachráněné děti, abyste zjis-

til, jak se jim daří?

Jak se můžete zajímat o osudy 669 dětí? Rozutekly se po celém světě. Byly nejenom v Británii, ale mnohé z nich se přesunuly do Kanady, do Izraele, do Spojených států, do Francie či do Německa. Měl jsem svůj vlastní život, který jsem žil, a tohle byla uzavřená kapitola.

Neuvažoval jste o tom, že si některé ze zachráněných dětí sám necháte nebo je vezmete do své rodiny? Jejich umístování do rodin bylo přece velmi náročné. A někdy se stávalo, že si pro některé nikdo nepřišel a vy jste pro ně pak musel hledat další náhradní rodiče.

Neměl jsem pro to podmínky, neměl jsem v té době vlastní rodinu. Moje matka žila sama, s ní by taky zůstat nemohly. Chtěl jsem jim najít jejich vlastní novou kompletní rodinu.

Zkoušel jsem kontaktovat mnoho zemí, zda by děti nepřijaly, ale odmítly. Všechny kromě Británie.

Prý se nerad vracíte do minulosti.

Ne že bych se nerad ohlížel zpátky, ale myslím, že nikdo se zatím z minulosti nepoučil. Já byl za sto let svého života svědkem největšího technologického posunu v dějinách. Když jsem byl mladý, neexistovaly televize ani pračky. Nic z toho nepomohlo lidem k tomu, aby žili lepší životy.

Co vám na moderní společnosti vadí?

Lidi jsou teď moc zaneprázdnění a starají se hlavně o vydělávání peněz. Žijeme ve zmatku a v jednom z nejnebezpečnějších období. Je to trochu depresivní představa, co se stane v budoucnu, pokud bude každý nadále tak chamtivý a nepoctivý jako teď.

Mně přijde depresivní vidět to, co se dělo za druhé světové války. Všimla jsem si při premiéře filmu, jak diváci v sále vytahují kapesníky a pláčou. Jaké to pro vás bylo dívat se na svou postavu ve filmu a vidět znovu všechny ty scény s malými dětmi?

Všechno se to stalo před tak dávnou dobou a je to za mnou. Pokud to pomohlo lidem a ovlivnilo to jejich názory a pohled na svět, tak je to dobře. Ale pro mě to byla jen velmi malá část života. Dva týdny v Praze v roce 1938 a několik měsíců večerní práce v Británii. Nikdy jsem si neuměl představit, co se z toho na sklonku mého života vyvine. Nejsem rád středem pozornosti a nemám rád kolem sebe média. Vnímám to tak, že tenhle příběh může pomoci ostatním, a proto to podstupuji. Ale já osobně to nemám rád.

Byl jste v životě přímým svědkem mno-

JAK FUNGUJE PRÁVO V NAŠÍ SPOLEČNOSTI

JUDr. Kateřina Šimáčková Ph.D.,
(působí na Právnické fakultě v Brně. Je soudkyní nejvyššího správního soudu a členkou Výboru pro výběr soudců Soudu pro veřejnou službu EU)

Mluví se o úpadku práva – pokud bychom měli vést debatu tímto směrem, je však třeba se zeptat: Pokud úpadek, tak oproti čemu? A co může fungování práva u nás posílit? První Československá republika byla státem právním a v tehdejším historickém kontextu a geografickém okolí spíše premiantem ve

ha nespravedlností a hrůz druhé světové války. Zajímá mne, jak se s tím člověk dokáže vyrovnat, aby nepropadal nihilismu a depresi. Věříte v Boha nebo v nějakou vyšší spravedlnost?

Nevěřím v Boha. A nemyslím si, že v něj věří moc lidí. Ani mnoho z těch, kteří chodí do kostela, v něj nevěří. Lidé se na něj obracejí, třeba když jsou nemocní.

Jak si mohou myslet, že právě jim se bude Bůh věnovat jako prvním? Myslím si, že náboženství podněcuje napětí mezi lidmi.

Foto: Štěpa Hančová

Odvádí nás to od odpovědnosti za své vlastní životy, když si myslíme, že přijde někdo zvenku, kdo nás zachrání...

V co tedy v životě věříte?

Spoléhám na základní lidskou morálku. Věřím v kompromisy, ve slušnost a úctu k ostatním. To je to, co může lidi zachránit. To je to, v co by měli lidé věřit.

Veronika Jonášová, MFDnes 29.1.2011

N. Winton se narodil se v rodině německo-židovského obchodníka, která se přistěhovala do Anglie v r. 1907. V. 1938 se zapojil do převozu hlavně židovských dětí z Československa, kterým hledal v Británii náhradní rodiny. Zachránil jich 669 v osmi vlacích. Režisér Matěj Mináč o něm natočil tři snímky: Všichni moji blízcí (2001), Síla lidskosti – Nicholas Winton (2002) a Nickyho rodina (2011).

faktické realizaci demokracie a dodržování práv a svobod svých občanů. Přesto však můžeme sledovat určité signály problematických přístupů – část ústavy a mezinárodních závazků nebyla plně realizována.

Národnostní menšiny, národy, církev, šlechta byly diskriminovány či ostrakizovány. Legislativa připouštěla rozsáhlé expropriace. V období německé okupace si lidé zvykali žít v totalitě a nesvobodě. Již za druhé světové války a v období mezi rokem 1945 a 1948 vznikaly tendence pro další vývoj (např. Benešovy dekrety).

Oproti zneužívání práva jako nástroje komunistické moci v letech 1948-1989 je aktuální stav rozhodně lepší a 90. léta byla pro vymahatelnost práva a právní jistotu obdobím mnohem horším, než je současnost. Věřím tedy tomu, že není správné hovořit o úpadku, ale současně také vím, že jsem dvacet let po pádu starého režimu čekala výsledek o něco lepší.

Nedostatek důvěry

Pro fungování práva ve společnosti i pro postavení justice ve hře moci je klíčovým slovem „důvěra“. Parlament a vláda disponují penězi, armádou, policií. Soudce nemá jinou moc než legitimitu práva a důvěru v něj. Třetí moc ve státě – tedy moc soudní – je oslabena, protože nemá důvěru lidí. A tím se oslabuje i role práva ve společnosti.

Určitě znáte Vančurovu pohádku Kubula a Kuba Kubikula, v níž strašidlo Barbucha rostlo a sílilo, pokud jste se ho báli. Obdobě je to s významem práva a justice: Čím více právu a justici důvěřujeme, tím více sílí. Protože právo a justice v naší zemi důvěru nemají, jsou slabé...

Jeden z důvodů, proč právo nemá v naší společnosti důvěru, spočívá paradoxně v tom, že toho po něm chceme moc. Právo nedělá lidi slušnějšími, než jsou, právo není nástrojem na zlepšení společnosti nebo jednotlivce – je jakýmsi společně dohodnutým minimem, nejnižším společným dělitelem morálky, na němž se všichni shodneme a které nám umožňuje postihovat excesy proti tomuto obecně sdílenému skupinovému morálnímu imperativu.

Pokud jsem se rozvedl a moje bývalá žena mi znemožňuje styk s našimi dětmi, není to chyba zákona a soudu, že děti nevidám tak často, jak bych chtěl – je to přece chyba moje, že jsem si vybral špatnou ženu nebo že jsem byl špatný manžel a otec.

Pokud Ústavní soud řeší „politické otázky“, tak proto, že mu politikové podávají návrhy, aby je řešil.

Pokud právo nedokáže postihnout korupci ve společnosti, je to hlavně proto, že ji většina z nás někdy a někde toleruje, že nestiháme všechny korupčníky pohrdáním a vyloučením ze společnosti.

Právo může trestat excesy, ne vytvořit novou morálku. Slovy profesora Jana Sokola: „Právo může potrestat ničemnosti a zločiny, nemůže ale chtít dělat z lidí světce nebo hrdiny.“

Právo i pro slabší

Stejně jako většina lidí nejsem se stavem práva, právní kulturou, legislativou, justici spokojena. A jako právnicka se za něj cítím spoluodpovědná. Co tedy mohu pro zlepšení věci udělat? Každá instituce je podle mého názoru tak dobrá, jak jsou dobří její členové. Co mohu já udělat pro to, aby právo v mé zemi fungovalo lépe? Pokusím se zajistit českému právu, české justici co nejlepší lidi – takže se v první řadě musím snažit dobře pracovat. To je skutečně první věc, kterou každý právník může udělat pro to, aby důvěra v právo vzrostla. Americký právník profesor Kahan komentoval jeden velký právní spor okolo mučení v Guantánamu takto: „To, zda jste dobří právníci, nakonec nebude záležet na tom, kolik předpisů jste se naučili. Bude to záviset na tom, jak dobří jste lidé.“ Tohle tvrzení pak hezky doplnil na blogu Jiné právo student Jakub Jošt: „Velká věc... Konstatování, že dobrým právníkem je člověk proto, že je dobrým člověkem, je velká věc. Ešte neviem, či je to aj pravda, ale znie to úžasne.“

Jako učitel mladých právníků se zamýšlím nad tím, jak zprostředkovat studentům komplikovaný hodnotový řád, bez něž právo ve společnosti nefunguje. Asi to není možné bez propojení s praxí. Snažím se prosadit, aby součástí povinného českého kurikula studenta práv byla právní klinika, která ho seznámí s konkrétními případy realizace práva v případě, že se ho domáhají ti malí, slabí a bezvýznamní, a on tím získá praktickou zkušenost a výcvik dovedností, ale také prožitek boje za spravedlnost.

Slyšela jsem, že jste uvažovali, zda má být tématem dnešního setkání problematika práva nebo otázky sociálního vyloučení a postavení slabých a marginalizovaných. Musím říci, že mně na našem právu nejvíce vadí, že je vlastně právem pro střední třídu. Slabí na něj nedosáhnou a silní se mu umějí vyhnout. K tomu, abyste se domohli svých práv u soudu, potřebujete v Čechách a na Moravě zpravidla peníze na soudní poplatky, advokáta, doručovací adresu, schopnost identifikovat, v čem spočívá právní problém, alespoň minimální znalost procedur a hodně času, síly a vytrvalosti. Nic z toho nemáte, jste-li skutečně slabí, chudí, nemocní, unavení nebo hloupí. V systému českého práva nenajdete koncepční řešení bezplatné právní pomoci. Advokáti jsou sice ustanovováni soudy nebo advokátní komorou, ale musíte o to umět požádat (a tedy znát příslušné procedury, doručovací adresu a čas). Zamysleme-li se nad tím, co právo v sobě obsahuje morálního, pak je to skutečnost, že sama forma práva slouží vždycky právě slabším a utlačovaným. Pokud se nebudeme v právu soustřeďovat na to, jak pomoci slabým a utlačovaným, základní morální hodnota práva se vyprázdní. Dopravní předpisy potřebuje babička, aby mohla přejít silnici, ne řidič tanku, který vždy bezpečně dojede tam, kam potřebuje – i bez pravidel.

Cesta, jak vnést do rozhodování soudů, výuky práva či debaty o právu hodnotový rozměr, je často vedena přes ústavu či lidskoprávní katalogy. K tomu nám nepomůže prosté konstatování, že ústavnost je soulad normativních a individuálních právních aktů s ústavou. Ústavnost je totiž cesta, kterou se do práva snažíme dostávat hodnoty, jež považujeme za důležité, a to, které hodnoty považujeme za důležité, si ujasňujeme zejména tím, že se ústavou a jejím působením v právu a společnosti dlouhodobě a hluboce zabýváme. Přesněji řečeno, ujasňování si těchto hodnot je kontinuálním nekončícím úkolem každého dobrého právníka. Kromě studia ústavy a jednotlivých případů její realizace mají významný vliv na ujasňování si hodnot, které jsou pro ústavnost důležité, důležitá rozhodnutí a odborné texty a setkání s mimořádnými osobnostmi, jimiž byli například soudci Vladimír Klokočka, Antonín Procházka nebo Vladimír Čermák.

Jak vybírat soudce

Pro kvalitní realizaci práva tedy potřebujeme také dobré soudce. Vždy, když jdu kolem pamětní desky na jedné z budov českých soudů, kde je napsáno, že těsně po okupaci Československa německou armádou bylo popraveno několik soudců, napadne mne – kolik dnešních soudců je připraveno za demokratické právní stát zemřít a kolik z nich by se velmi rádo přeučilo na právo kteréhokoli okupanta, který by naši zemi obsadil, aby dál mohli rozvíjet svou odbornost a kariéru postup v nové justici?

Velmi jsem přemýšlela, jak vybírat ty správné soudce – justice je přece taková jako její členové. Doposud chybí transparentní výběrová řízení a o nominantech na místa soudců se rozhoduje v kancelářích předsedů soudů a ministerstva spravedlnosti. Odborné schopnosti, pracovitost, výkonnost a rozhodnost jsou určitě podmínkami sine qua non pro výkon soudcovské profese. Soudci by se ale hlavně nemělo „nikdy stát, aby vynesl verdikt, který bude podle zákona, ale proti zdravému rozumu a nespravedlivý“.

Podnětná je myšlenka Jana Kysele, že soudcem by měla být osoba, která má nějakou minulost, z níž se dá předvídat její budoucnost. Já jsem ráda, že jsem dlouho byla advokátkou. Doposud jsem byla léta zvyklá na tu velkou těžkou bránu jen ťukat, proto považuji za důležité ji otvírat, a to i těm, kteří nemají sílu bušit a jenom ťukají. Musím říci, že i my máme velká profesní váhání: Dříve jako legislativce, teď jako soudce řeším velké téma hledání souladu v případě krize spravedlnosti a právní jistoty, zda tedy hledat novátorská a vynikající řešení nebo spíše setrvat na tradiční a lidem známé úpravě, na kterou se mohou spolehnout.

Ani nejlepší soudce nic nezmůže bez dobrých zákonů. Velké kampaně volající po zkvalitnění či zjednodušení legislativy, jejichž důsledkem je „legislativní smršť“, rozhodně právní stabilitě nenapomohou. Ze strany zákonodárce českého (i zákonodárce evropského) bych očekávala zdrženlivost, úctu ke stabilitě a střídmost. Pokud se pak ke změně zákona přistoupí, nechť je připravena kvalitně, s cílem, aby platila dlouho a spolehlivě.

Dobrá znamení

Prála jsem si najít vhodné ukončení svého příspěvku, který by přinesl nějakou naději. Jsou vynikající mladí právníci a právničky, špičkově jazykově i právně vybavení, kteří nevymlýšlejí neefektivnější přeshraniční squeeze-out pro velkou americkou advokátní kancelář, ale nejlepší formulaci žaloby pro ochranu neprávem vykastrovaného duševně nemocného, utečence z Čechy nebo perlorodky říční. Jsou vynikající mladí právníci, kteří editovali a sepsali knihu Komunistické právo v Československu, Kapitoly z dějin bezprávní, ačkoli to zajisté na chvíli pozastaví jejich akademické kariéry na českých právnických fakultách. Jsou vynikající mladí právníci, kteří po večerech nekují pikle, jak získat hodně peněz, ale bezplatně sepisují články na internetový blog Jiné právo nebo analýzu příčin nedostatečné odpovědnosti úředníků za nezákonné rozhodování v nevládní organizaci Ekologický právní servis. Bývalý asistent Elišky Wagnerové, Hynek Baňouch, kterého si vážím, určitě dobře soudí na okresním soudu. Blanka Čechová opustila slibnou kariéru diplomatky a spisovatelky, aby šla budovat soudní systém do Mitrovici. Petr Langer se rozhodl soudit se s prezidentem, pokud byl přesvědčen, že jeho právo bylo porušeno, ačkoli tím přišel o soudcovský talár. To jsou dobrá znamení, nemyslíte?

LN, 2011

Foto: František Dostál

AKTUALITY

Besedy se snoubenci a novomanželů (*víra není podmínkou*) každou neděli v 19 h. na faře.

Setkání mládeže každou středu v 19 h. na faře.

Příprava na přijetí svátosti dospělosti každý pátek ve 20 h. na faře.

K poděkování a pohoštění zveme ty, kteří pečují o kostel sv. Václava na faru 17. února v 15 hod. Ty, kteří pečují o ostatní kostely zveme na faru 24. února v 15 hod.

Rodiče dětí, které půjdou letos poprvé ke Stolu Páně zveme na setkání 17. února ve 20 h. na faru.

Česká křesťanská akademie v Letohradě zve na **přednášku Mgr. Jana Hábla, PhD. „Lidé nejsou ani andělé ani démoni“** o formování lidského charakteru podle J. A. Komenského. Ve čtvrtek 24.3. v 19 h. v evangel. kostele.

ZÁPIS Z FARNÍ RADY 19.1.2011

V loňském roce bylo v naší farnosti pokřtěno 19 dětí. 10 párů přijalo v kostele manželství. 41 farníků jsme vyprovodili ke vzkříšení.

Poděkování - k pohoštění na faru pozveme ty, kteří pečují o naše kostely.

Přednáška MUDr. Z. Susy „Člověk ve zdraví a nemoci“ bude 29. ledna. (Pro nemoc přednášejícího bude přeložena, pozn. redakce).

Letáček o kapli na Kopečku byl dán členům FR k připomínkování.

Přednáška ČKA v Letohradě bude 24. března (v únoru jsou plesy). Mgr. Jan Hábl, PhD. bude přednášet o formování lidského charakteru u J. A. Komenského.

Granty za rok 2010 – FR byla seznámena s vyúčtováním:

- Na opravu věžičky ambítů na Kopečku jsme dostali příspěvek od Pardubického kraje 200 000 Kč a od Města Letohrad 50 000 Kč.

- Na restaurátorský průzkum křížové cesty na Orlici jsme dostali od Pardubického kraje 100 000 Kč.

- Na opravu varhan od Pardubického kraje 50 000 Kč.

Veřejná sbírka v r. 2009 vynesla 433 651 Kč. Oprava varhan přišla celkem na 535 176 Kč.

Rozhlasové zařízení v kostele sv. Václava potřebuje opravu – zajistí p. Št. Čanda.

Příště se FR sejde 9. února v 19 h. na faře zapsala *Jana Kalousková*

Poděkování

Děkujeme dětem, dospělým a pracovníkům Charity za obětavost při Tříkrálové sbírce.

Děkujeme všem, kteří přispěli svými penězi. Díky Vaší štedrnosti se vybralo více než loni. Je vidět, že Vaše velkorysost je větší než strach z finanční krize.

Život Boží krtem přijal

9.1. Tomáš Kozel

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

10.1. Ludmilu Kubecovou 69 let
28.1. Josefa Duška 44 let
3.2. Filoménu Malou 89 let
4.2. Ladislava Krejsu 77 let

OPRAVA TVRZE NA ORLICI

S panem Ing. Milanem Mariánkem, pracovníkem Pardubického kraje, jsme se nechali panem Pavlem Taclem provést tvrzí na Orlici.

Dvacet let se čekalo, zda ji někdo koupí. Konečně se z ruiny stane cenný stavební skvost, přístupný veřejnosti s muzeem tisku, restaurací a přistavěným hotelem. Celé místo získá novou krásu, Letohrad další přitažlivost, přibudou nové pracovní příležitosti a návštěvníci získají zajímavou expozici, případně ubytování. Majitelé mají naši úctu. Přejeme jim, aby provoz restaurace a hotelu pokryl náklady i na provoz muzea. /v

KAPLE SV. JANA NEPOMUCKÉHO NA KOPEČKU

Asi jste si všimli, nebo četli článek pana Martina Hatky v Letohradském zpravodaji, že Město Letohrad nechalo pokácet les za kapli na Kopečku. Kopeček byl kdysi holou pastvinou. Hrabě Jan Nepomuk Václav Breda nechal po hřebenu vysázet lipovou alej. Až později vyrostlý les zakryl úplně stavbu kaple. Teď je konečně stavba odkryta i z jižních pohledů. Listí stromů už nebude zanášet odtokové kanály dešťové vody. (Prosa-kující voda z těchto ucpaných kanálů před léty vyplavovala maltu z klenutých stropů jižních sklepů až se klenby zřítily. Při opravě před II. světovou válkou byla podlaha ambítů nevhodně zalita betonem a základy stavby byly zvenku nahozeny cementovou maltou, tím se základy uzavřely a drží se v nich voda.)

Teď bude bez stínu stromů celá stavba lépe vysychat.

Lipová alej už dožila. Při každém větším větru v minulých letech padaly postupně další lípy. Zbyly dvě lípy těsně u ambítů a několik málo na začátku aleje. Všechny jsou ale duté, poničené věkem, na spadnutí. Teď, když je les vykácen, by při každém větru padaly. Přimlouvám se za jejich vykácení. Kdo viděl pokácené kmeny lip vidí, že už byly ubohé. Je známo, že nové stromy se nedají dosazovat do uvolněných míst v aleji. Dnes se sází větší stromy, za pár let budeme mít už pěknou novou alej.

Běžte se na dožilé krásné lípy brzy podívat. O kráse staré aleje budou svědčit fotografie a naše vzpomínky. /v

HOSPODAŘENÍ FARNOSTI V ROCE 2010

PŘÍJMY:

Sbírky pro farnost	346 009 Kč
Sbírky na cizí účely:	
svatopetrský haléř	14 914
plošné pojištění	21 277
charita	12 275
potřeby diecéze	11 121
bohoslovci	12 046
církevní školství	10 062
sbírka na HAITI	63 790
misie	15 045
<u>biblické dílo</u>	<u>8 302</u>
SBÍRKY CELKEM	514 841 Kč

Dary:

pro farnost	9 300
na gobelín	170 000
<u>na opravu lukavických zvonů</u>	<u>55 500</u>
DARY CELKEM	234 800

Príspevky:

na opravu střechy – Kopeček od Pardubického kraje	200 000
od Města Letohrad	50 000
na opravu varhan od Pardubického kraje	50 000
na obrazy křížové cesty na Orlici	
<u>od Pardubického kraje</u>	<u>100 000</u>
PŘÍSPĚVKY CELKEM	400 000 Kč

Úroky	113
Nájemné	10 688
Prodej pozemku	4 900

PŘÍJMY CELKEM 1 165 342 Kč

VÝDAJE:

Odeslané sbírky	168 832
Fond solidarity	32 470
Mzdy	16 296
Bohoslužebné	21 459
Oprava varhan	535 176
Restaurátorský průzkum obrazů křížové cesty	126 000
Oprava střechy – Kopeček	250 084
Opravy ostatní a revize zabezpečovacího zařízení	49 762
Gobelín	200 000
Režie	228 417

Príspevek biskupství na pastoračního asistenta	5 729
<u>Daň z nemovitosti</u>	<u>2 183</u>

VÝDAJE CELKEM 1 636 408 Kč

(v r. 2009 přijato z veřejné sbírky na opravu varhan 433 651 Kč)

Stav k 1.1.2010	1 439 109 Kč
Půjčka farnosti D. Dobrouč	200 000
<u>Stav k 31.12.2010</u>	<u>768 043</u>
STAV K 31.12.2010	968 043 Kč

Z toho účelově vázáno:

- na mistrovický kostel	10 000
- na opravu zvonů Lukavice	55 500
- na opravu parkánu Kunčice	8 000
- na křížovou cestu Orlice	55 000

Zprávy z Charity

PODĚKOVÁNÍ ZA TŘÍKRÁLOVOU SBÍRKU

Také letos vyšli v Letohradě do ulic tři králové. Přesněji řečeno více než sto králů. 36 skupinek koledníků přineslo lidem přání pokoje a nabídlo možnost přispět prostřednictvím Charity potřebným. Lidé je většinou rádi viděli: „Už jsme mysleli, že nepřijdete,“ vítali je někde. „A děkuju, že jste přišli a že jste na mě nezapomněli,“ vyprovázela tři krále jedna kunčická stařenka... Máme velkou radost nejen z toho, kolik se v Letohradě vybralo peněz, ale i z toho, že tři krále vítáte a berete je jako někoho, kdo vás může obdarovat.

V Letohradě se na jedenácté Tříkrálové sbírce vybralo 163.119,- Kč a v celém orlickoústeckém regionu to bylo 1.900.300 Kč.

35% z této částky putuje Charitě ČR, 65% zůstává Oblastní charitě, která s penězi disponuje podle předem daných a schválených záměrů.

Upřímně děkujeme vám všem, kdo jste do sbírky přispěli. Děkujeme také všem, kdo se podíleli na její organizaci a podpoře: koledníkům a vedoucím skupinek, Edovi Novotnému a Maruše Jurenkové, Městskému úřadu, panu faráři Vackovi a mnoha dalším.

Podrobnější informace o Tříkrálové sbírce a jejím využití naleznete na našich webových stránkách www.uo.caritas.cz.

Děkujeme vám!

*Iva Marková, Olga Tomková
koordinátorky TS*

„ŠANCE PRO RODINU“ i pro nás ostatní...

Vedle hokejistů, škodovek, olomouckých syrečků nebo piva jsme v Evropě známí i něčím onačejším. V rámci EU se totiž pyšníme nejhustší sítí dětských domovů a v ústavní péči máme nejvíce dětí do 3 let. (V r. 2007 to bylo např. 1407 dětí umístěných v 33 kojenecových ústavcích a dětských domovech pro děti do 3 let). Co se týče celkového počtu dětí v ústavní péči, tam jsme na tom o poznání lépe, nejsme totiž první, ale „až“ třetí s 20.000 dětmi. (To je pro ilustraci třeba celé Ústí nad Orlicí a k tomu Žamberk).

Podle www.e15.cz skončila ČR v žebříčku ekonomické prosperity ze 110 států světa na 24. místě. Je s podivem, že tak rozvinutá země opomíjí právě nevinné a nejzranitelnější členy společnosti, ačkoliv za každého režimu platí, že „dětí jsou naše budoucnost...“ V ostatních evropských zemích včetně těch postkomunistických totiž převažuje alternativní rodinná péče nad ústavní a v některých státech u dětí mladších tří let zákony jinou péči než pěstounskou vůbec nepřipouštějí.

Důvody tohoto stavu, za který jsme dlouhodobě kritizováni různými mezinárodními organizacemi, jsou známé: byrokracie, nefungující systém a nekoordinovaná politika péče o děti, rozdělená mezi několik minis-

terstev, kraje a obce.

Vážnost situace si uvědomují někteří odpovědní činitelé, pracovníci státních i neziskových organizací. Jedním ze subjektů, který se chce pokusit alespoň pomyslnou kapkou v moři cosi změnit k lepšímu, je i Oblastní charita Ústí nad Orlicí a její nový projekt „Šance pro rodinu“.

Na podrobnosti jsme se zeptali jeho koordinátorky, Daniely Dorčincové:

Jaký je současný systém péče o ohrožené děti?

Pokud v dnešní době rodina vykáže znaky nefunkčnosti, není moc na výběr, jak situaci řešit, a dítě se většinou umístí do ústavní péče. Přičemž náklady na roční pobyt dítěte v ústavní péči se pohybují podle druhu zařízení kolem 300-500.000 Kč a jsou podle statistik až 8x vyšší než náklady ve vlastní nebo pěstounské rodině. Provoz budov ústavní péče přijde stát ročně na 2 miliardy Kč. To jsou jen ekonomická hlediska. Nikdo nedokáže vyčíslit, kolik „stojí“ citové, vztahové nebo sociální handicapy dítěte, které nemá vlastní rodinu.

Co je podstatou a přínosem nového projektu?

Podstata projektu „Šance pro rodinu“ spočívá v prevenci – vytvořit v ohrožené rodině takové prostředí, aby v ní mohly děti bezpečně vyrůstat a nemusely být umísťovány v dětských domovech nebo jiných ústavních zařízeních. Prevence v systému péče o ohrožené děti je velmi důležitá. V evropském měřítku je na ni určeno 75% lidských a materiálních zdrojů a jen 25% na péči následnou (ústavní) péči. V ČR je tento poměr přesně opačný a to je špatně.

Kdo může být klientem této služby?

Časté jsou případy matek-samoživitelek, které samy vyrůstaly v dětských domovech a nemají zkušenost s tím, jak funguje domácnost, jak vyprat nebo uklidit, nemají zažité mateřské a rodičovské dovednosti, nevědí jak se pomazlit s dítětem, jak s ním komu-

nikovat, mají problém s jeho výchovou apod. Naše snaha spočívá v práci s těmito rodinami, aby jejich příslušníci pochopili, proč má smysl udržovat pořádek v domácnosti, aby se naučili pohladit dítě, vypravit ho do školy atd.

Jak tato spolupráce s rodinou bude prakticky probíhat?

Základem naší činnosti je úzká spolupráce s odděleními sociálně právní ochrany dětí (OSPOD), které fungují při pověřených obecních úřadech. Ty vyhledávají ohrožené rodiny, docházejí do nich, sledují je a kontrolují, ale nemají dostatek času na konkrétní práci s rodinou. Zde je právě prostor pro naši nově vzniklou službu. Prakticky to znamená, že ve většině případů OSPOD vytipuje rodinu vhodnou pro naši službu, a když má rodina zájem s námi spolupracovat, je dojednána první schůzka. Rodiny nás samozřejmě mohou oslovovat také samy.

Poté, co je domluvena první schůzka, zjišťujeme, co rodina potřebuje, jaké řeší problémy a na čem je nutné začít pracovat. Společně také domluvíme konkrétní kroky pomoci, např. dohodneme intervaly návštěv, rozsah pomoci, stanovíme cíle pomoci, konkrétní úkoly atd. Poté již následují pravidelné schůzky s rodinou a konkrétní práce. Podle potřeb můžeme v rodině pomáhat s nácvikem sociálních dovedností (úklid, hygiena), s hospodařením v domácnosti, s výchovnými činnostmi, s řešením problémů spojených s péčí o dítě, s přípravou dětí do školy, můžeme zprostředkovat kontakt s odborníky nebo specialisty atd. Naší snahou je naučit rodiče samostatně pečovat o děti a domácnost, v žádném případě nemá tato služba rodičovskou péči nahrazovat...

Je humánní, když za lidi, kteří byli od dětství nespravedlivě postaveni do životní nevyhody, nesou ti ostatní určitou zodpovědnost. Aktivita, kterou Oblastní charita Ústí nad Orlicí od letošního roku rozjíždí, bude rozhodně během na dlouhou trať – během náročným, nejistým a plným překážek, ale i okamžiků radosti, když se povede něco pěkného. Projekt „Šance pro rodinu“ je částečně financován z výtěžku Tříkrálové sbírky a můžete na něj přispět také formou dárcovské SMS, a to:

jednorázově ve tvaru:

DMSSANCEPRORODINU

na číslo **87777**

Roční podpora ve tvaru:

DMSROKSANCEPRORODINU

na číslo **87777**

Cena 1 DMS je 30 Kč, Oblastní charita Ústí nad Orlicí obdrží 27 Kč. Při roční podpoře vám bude automaticky odečítána částka 30 Kč každý měsíc.

Více: www.darcovskasms.cz

www.darcovskasms.cz

Děkujeme vám. /IM

Mateřské centrum MOZAIKA

funguje již několik let a je určeno pro maminky a tatínky na mateřské dovolené, kteří chtějí aktivně trávit svůj čas.

V letošním roce v něm došlo k mnoha výrazným změnám. Především na mateřskou dovolenou odešla Simona Kubíčková, která si užívá mnoho krásných chvil se svým miminkem.

Kromě personálních změn došlo také k modernizaci našeho centra. Na stěnách přibyly pohádkové postavy, které nám v centru vykouzlila Iveta Kočová. Děti se tak můžou na zdech setkat s krtečkem, zajícem, ježkem nebo veselou myškou. Pro malé návštěvníky jsme nakoupili nové hračky. Kluci si jistě vyhraji s hasičským autem nebo traktorem, holčičky zase nadchnou nová velká kuchyňka s lednicí, mikrovlnkou a spoustou úložného prostoru.

V Mateřském centru nechybí ani bazén s kuličkami, houpačka a také dva nové barevné váleci pytle. Pro děti, které rády kreslí, je připraven malý stolek, na kterém mohou vymalovávat omalovánky. V prostorách herny naleznete také novou nástěnku, na které si můžete přečíst všechny informace týkající se centra. Nově od nás každý rodič obdrží malý miniprogram, aby měl přehled o měsíčních zajímavých akcích. Fotografie nově vybaveného mateřského centra naleznete na www.centrumpodstrehou.rajce.idnes.cz

V MC MOZAIKA probíhá pestrý program po celý týden. Dopolední blok je každý den pevný.

V pondělí probíhá pod vedením paní Štěpánkové cvičení na míčích. Úterý a středa nabízejí prostor pro volnou hru. Děti mají k dispozici hračky, které rozvíjejí jejich fantazii, motoriku a dovednosti. Ve čtvrtek mohou rodiče navštívit tvořivou dílnu, kde si mohou zhotovit řadu zajímavých výrobků a ozdob do svého domova. Pátek je ve znamení velmi oblíbených zpívanek, které vedou paní Pavla Zamazalová a Hela Poláčková. Děti s rodiči zpívají, tančí a také si mohou něco vyrobit pro radost.

Vedle pevného programu nabízí také Mateřské centrum řadu zajímavých přednášek, besed a akcí, které probíhají ve středečních večerních hodinách. V nejbližší době chystáme přednášku o zdravém přebalování, dětský maskarní karneval, automatickou kresbu a také cestopisnou přednášku o rumunských řekách. Aktuální program na daný měsíc najdete vždy na níže uvedených kontaktech.

V letošním školním roce 2010/2011 nabízíme také řadu zájmových kroužků pro děti. Stále zůstávají kroužky jako výtvarka pro děti základních škol, keramika, paličkování, modeláři, jóga a flétna. Nově přibylo bubnování na djembé s Veronikou Stráníkovou a také výtvarka pro předškolní děti s Petrou Novotnou. Kompletní seznam kroužků naleznete na www.uo.caritas.cz v sekci Mateřské centrum. Přijďte se podívat, těšíme se na Vás.

Petra Novotná, koordinátorka
MC MOZAIKA, tel.: 731 402 336
e-mail: podstrehou@seznam.cz
www.uo.caritas.cz

RODINA

DĚTI V PASTI VZTAHOVÉHO INCESTU

Skutečného incestu ve fyzickém smyslu by se většina lidí nedopustila. Do vztahů na psychické rovině se nám vkrádá ale poměrně často. V případech soužití single rodičů s potomkem opačného pohlaví je snadné najet do jeho nezdravých kolejí.

Víte, že příroda má svůj mechanismus, který zabráňuje tomu, aby docházelo k incestu? V psychologických učebnicích se hovoří o tzv. Westermackově efektu, díky němuž dospělí lidé, kteří se podíleli na péči o dítě v raném věku, nejsou k němu později sexuálně přitahováni. Bylo dokonce dokázáno, že v kibucech v Izraeli se navzájem neberou muži a ženy, kteří v raném dětství vedle sebe úzce vyrůstali, přestože mezi nimi příbuzenské vazby nejsou. Kojenci zřejmě vylučují chemické látky, které podporují v okolí vznik ochraňovatelského nebo přátelského svazku, nikoli sexuálního. To je také důvodem, že zdaleka nejméně obvyklým druhem incestu je incest typu matka-syn, jelikož je blokován intenzivními pouty vytvořenými během synova kojeneckého období. Nejčastěji naopak k incestu dochází mezi dcerou a nevlastním otcem, který v jejím kojeneckém období nebyl přítomen. To se ale jedná o fyzický incest. Na rovině psychologické se do role partnera rodiče dítě dostane celkem snadno. Stačí, když jeden z rodičů doma zkrátka chybí.

Když syn přebírá roli otce

„Od té doby, co se od nás muž odstěhoval, se můj desetiletý syn chová strašně zodpovědně,“ pochvaluje si Ester. „Stará se o mě, říká mi, abych příliš nepracovala, a se vším mi pomáhá. Dokonce se mnou řeší i mé problémy z práce.“ Na první pohled to může znít idylicky. Vypadá to, že Ester má ideální vztah se svým synem, který je navíc nezvykle dobře vychovaný. Při rozboru situace ale zjišťujeme, že realita není tak růžová, a to ani pro Ester ani pro jejího syna.

Rodina funguje jako systém, kde každý rodič i dítě mají svou roli, své místo. Při „zmižení“ jednoho člena rodiny se často stává, že jeho roli přejímá někdo jiný. Například odjede-li dítě na rok studovat do zahraničí, často jeden z dospělých se dostane do situace, že potřebuje péči toho druhého. Nejedná se jen o praktické činnosti, které musí po chybějícím článku někdo převzít (i když samozřejmě i ony mají svou roli), ale o celkové působení. V námi zmiňovaném případě je to syn, který přebírá roli svého otce, jenž rodinu opustil. Ochraňuje matku, tráví s ní hodně času, snaží se, aby se necítila otcovým odchodem opuštěná. A to vše nikoli proto, že on sám by to potřeboval, ale protože cítí, že to potřebuje maminka a citlivě na její potřebu reaguje. Snaží se jí se vším pomáhat a ve

společných hovorech není už jen hloupým dítětem, ale rovným partnerem. Bere tak na sebe nevědomě povinnosti a úkoly, které patřily jeho otci.

Pro syna může být tato nová role pastí. Na jednu stranu je za ni oceňován – matka a zřejmě i další dospělí z okolí jej vychvalují za to, jak doma pomáhá. Pro všechny může být zarážející, jak dospěle se chlapec v tak nízkém věku chová. Na druhou stranu jej ovšem tento skok okrádá o možnost být dítětem, kterým ještě je a jímž má plné právo ještě být. Neřeší si problémy svého věku, ale řeší problémy své matky. Obírá jej to o kontakt s vrstevníky, které mentálně najednou zdánlivě předežene. Pokud vazba s matkou nepovolí, může mít problémy s navazováním vztahů s druhým pohlavím, protože místo partnerky bude v jeho systému jakoby obsazené.

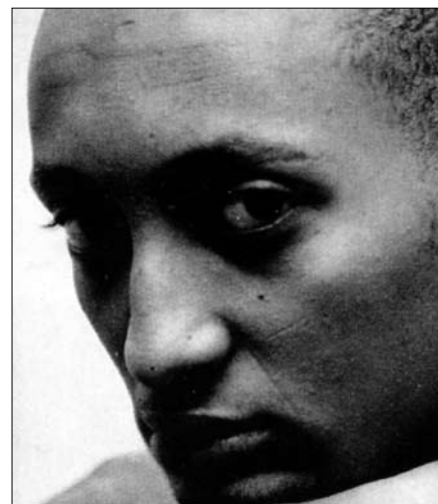

Foto: Ibrahim Al Sulaiman

Řešení? Najít si nového partnera

V jednom díle pořadu České televize Rodina a já s názvem *Jsem tvoje dcera, ne manželka!* se ukazuje problém soužití dospívající dcery s rozvedeným otcem. Odhaluje se tam jednak přetěžování dcery domácími pracemi, a také žárlení dceřina partnera na její loajalitu vůči otci. Místo pubertálního vzdoru, který by se v jejím věku očekával, dává ve svém životě preferenci plnění potřeb svého otce. Psycholog Zdeněk Šimanovský zde rozebírá, co by oba aktéři měli dělat jinak.

Kdo může situaci změnit a jak? Za uspořádání rodiny nesou zodpovědnost rodiče, a nikoli děti. Vínou těžko můžeme dávat dceři, která se snaží otci se vším pomoci. Nebo synovi, který dělá to, co matce na očích vidí.

Jak tedy může single matka či otec situaci řešit? Jedna z možností je snažit se často zvat do rodiny osoby opačného pohlaví – sousedy, kamarády, přátele, kteří by na chvíli svou přítomností potomka do jeho dětské role vrátili. I relativně časově krátký moment pomůže, aby si na chvíli všichni v rodinném systému vzpomněli, jaké je přirozené rozdělení rolí. A samozřejmě by si single rodič měl začít hledat partnera. Je paradoxem, že matky často kvůli dětem nového partnera nechťejí.

LETOHRADČANIA V BARDEJOVE

Sú udalosti, od ktorých uplynie aj viacero týždňov či mesiacov, ostávajú ako krásny klenot v našich srdciach. V živote Rímskokatolíckej farnosti sv. Egídia v Bardejove, na východe Slovenska, takouto udalosťou bola konsekrácia nového pevného obojstranného stola a ambóny s novým usporiadaním svätyně 23. októbra 2010 v gotickej Bazilike minor sv. Egídia. Naposledy sa takáto udalosť odohrala 4. júna 1899. Teda pred 111 rokmi. Vtedy košický biskup Žigmund Bubic konsekraval tento chrám po rozsiahlej rekonštrukcii a inštalovaní nového neogotického hlavného oltára sv. Egídia podľa návrhu univ. prof. Imricha Steindla z Budapešti zhotovil bardejovský rezbár Mór Hölzel o výške 16,40m. Takéto udalosti ostávajú pamätnými aj na mnohé a mnohé roky. Ba generácie.

Hlavným celebrantom slávnostnej pontifikálnej sv. omše bol nový košický arcibiskup-metropolita J.E. Bernard Bober. Bola to jeho prvá návšteva tejto starobylej farnosti, ktorej dejiny spadajú do začiatku 13. storočia. Pod 24 metrov vysokou gotickou klenbou sa zhromaždili veriaci nielen z blízkeho ale aj vzdialenejšieho okolia. Okolo nového

Obávajú se, že by syn byl obrán o její pozornost a bylo by to pro něj složité. Ano, pokud skutečně syn roli matčina partnera již převzal, bude na nového přítele matky z největší pravděpodobností žárlit a bojovat s ním o své působíště. Pokud se ale k situaci přistoupí s porozuměním a trpělivostí, vznikne pomalu nový rodinný systém, který pro dítě v důsledku může být daleko zdravější a pohodovější.

Dospělé děti raději z domu

Nedávno v Itálii projednával parlament zákaz spolužití dětí ve věku nad dvacet let s rodiči. Nám to zní až bláznivě: jak může zákon do něčeho takového zasahovat? Hlavní důvody, jak jsem vyrozuměla z médií, jsou ekonomického rázu. Děti a především synové, kteří dlouho přetrvávají v takzvaném mama hotelu, mají podle italských průzkumů nižší ambice v kariéře a vzdělávání. Pověstná pohodlnost zhýčkaných italských synků se pak ukazuje v celé špatně šlapající ekonomice této středomořské země. Zrovna tak v Dánsku jsou „děti“, které dovršily osmnáct let, od státu placeny, pokud se od rodičů odstěhují. Důvod? Soužití s rodiči nemusí být pro děti od určitého věku nejzdravější, protože se najednou stává, že omezuje vývoj jejich samostatnosti a životní iniciativu. V případě svobodných matek se synem nebo single otců s dcerou se objevují speciální úskalí, která můžeme nazvat vztahový či psychologický incest. Incest je přitom natolik tabuizované téma, že mnozí rodiče v podobné situaci se zřejmě budou bránit myšlenkou, že by se ho sami na vztahové úrovni mohli dopouštět...

Barbara Hansen Čechová,
Psychologie dnes 12/2010

oltára sa zhromaždili kňazi dekanátu Bardejov, niektorí kňazi - rodáci, niekdajší kňazi pôsobiaci v tejto farnosti ako kapláni, kňazi v rôznych kútoch Košickej arcidiecézy, diakoni, bohoslovci, rehoľné sestry a rehoľníci, predstavitelia cirkevných škôl, verejnej i štátnej správy.

Azda najvzdialenejšími účastníkmi – a osobitým spôsobom aktívnymi účastníkmi – boli orchester a miešaný spevácky zbor Familia Cantorum s organistkou Mgr. Janou Kinschevovou a dirigentom Petrom Hoffmannom. Im bola zverená hudobná stránka liturgie. K nim sa pripojili spevom Litánií k všetkým svätým Schóla bohoslovcov zo Seminára v Košiciach, ženský zbor z Cirkevnej základnej školy sv. Egídia v Bardejove spevom antifón počas konsekrácie obradu a fanfáristi.

Pontifikálnej sv. omše o 10. hodine predchádzal duchovný koncert orchestra a zboru z Letohradu o 9.30 hodine. Uvedením dvoch častí – Kyrie a Glória – z Vivaldiho omše duchovne pripravili prítomných na prežívanie konsekrácie slávnosti. Počas prinášania obetných darov sa slávnostným priestorom rozoznel Hallelujah! z oratória Mesiáš Georga Friedricha Händela. Sanctus a Agnus Dei Letohradčania vybrali z Missa brevis Jiřího Pavlicu (dielo zaznelo aj v rámci festivalu v Smetanovej Litomyšli).

Po zaspievaní pápežskej hymny v Sedmobrežnom kruhu Ríma sa mnohí z prítomných zastavujú pri novom obojstrannom stole a ambóne a oboznamujú s novým liturgickým usporiadaním svätyně Baziliky, ktorá pred dvoma rokmi bola obnovená reštaurovaním neogotického výmalby. To už hlavnou loďou Baziliky prechádzajú zboristi a členovia orchestra z Letohradu. Niektorí z prítomných sa k nim aj prihovoria so slovami obdivu a uznania za umelecky a duchovne citlivú interpretáciu liturgických skladieb. Vyváženosť jednotlivých hlasov zboru – obzvlášť noblesne znelo Händelovo Hallelujah – vysoké polohy sopránového partu zneli svietivo a noblesne. Orchester pod gotickou klenbou znel vyvázene, hutne. Spevák pri speve citlivo

ukázkovo sprevádzal. Obdivovali sme hutnosť sláčikových nástrojov (zvlášť treba spomenúť kontrabas). Rovnocennými partnermi im boli nástroje dychové. Z ich interpretácie náročného liturgického repertoáru (Vivaldiho či Händelove diela majú svoje náročné nuanse) bolo cítiť, že v chrámovom priestore sú doma. Liturgiou žijú počas celého liturgického roka.

Pred 111. rokmi organom sprevádzal a zbor a orchester na konsekrácii slávnosti dirigoval regenschori, organista, hudobný skladateľ Oldřich Hemerka (1862 Vrdu Čechy – 1946 Košice, Slovensko), ktorý prišiel do Bardejova na tento post po absolvovaní Pražskej varhanickej školy. Na tejto konsekrácii slávnosti zase účinkoval zbor a orchester z Čiech – z Letohradu. Pozoruhodný oblúk vytvorený posvätnou hudbou! Hľa, aké sú cesty Božie! Milí Letohradčania! Vaše účinkovanie naplnilo našu Baziliku minor sv. Egídia krásnou a noblesou liturgickej hudby. Aj s odstupom viacerých týždňov, ba aj mesiacov, sa v rozhovoroch o konsekrácii nového oltára a ambóny z dielne akad. soch. Martina Kutného a podľa návrhu liturgického usporiadania svätyně Ing. arch. Mareka Šarišského jedným dychom spomína na Váš spev a hru! Nech Dary Ducha Svätého Vás aj naďalej sprevádzajú v tejto krásnej i náročnej liturgickej službe. Povedané slovami Svätého Otca Benedikta XVI. na audiencii 30.12.2010 takmer 4500 účastníkom 36. ročníka Medzinárodného kongresu Pueri Cantores v Aule Pavla VI. V Ríme:

„Chcem poďakovať vám za vaše nasadenie, ktoré preukazujete v apoštoláte zborového spevu v liturgii. ... Ak budete používať svoj talent a s vierou spievať na Božiu chválu, môžete oživiť prirodzenú túžbu každého človeka oslavovať ho piesňami o láske. Naozaj veľkí mystici dokázali len mlčať pred týmto tajomstvom. Napriek tomu krásna hudba je schopná vyjadriť niečo z tajomstva Božej lásky voči nám a našej lásky voči nemu.“

Silvia Fečsková, muzikológ,
dirigent, regenschori n.v., Bardejov

NIKDO UMÍRAT NEBUDE

S neurologem Ondřejem Doležalem o odchodu lékařů a korupci v nemocnicích

Lékařské odbory uspořádaly nejostřejší protest za posledních dvacet let. Každý den se dozvídáme hrozivé scénáře o tom, že zemi opustí tisíce lékařů a vrtulníky budou převážet rodící ženy do sto kilometrů vzdálených porodnic. Většina veřejnosti proto formu protestu odmítá. „Je to jediné možné řešení,“ namítá neurolog Ondřej Doležal. „Odmítám krýt neschopné manažery, kteří za mými zády plýtvají našimi penězi.“

Proč jste podpořil akci Děkujeme, odcházíme a podal jste výpověď?

Protože moje profesní i existenční situace není dlouhodobě udržitelná, odcházím s pocitem rezignace, ze zoufalství. Mám sice kromě klasického doktorátu postgraduální doktorát na roztroušenou sklerózu, k tomu přidejte dvoustupňovou atestaci a zkušenosti ze stáží v USA, Zambii a Jižní Koreji – více specializovaný v neurologii dnes už být nemůžu. A přesto moje základní mzda činí v současné době 25 tisíc hrubého. Musím proto porušovat zákoník práce a sloužit 120 hodin přesčasů – to je osm nočních služeb v měsíci –, abych se dostal na uspokojivých 40 tisíc. Těch osm nočních služeb navíc pracuji na jednotce intenzivní péče, takže následující den dospávám doma předchozí noc. K tomu si připočtete fyzickou a emocionální únavu, která k naší práci patří.

Podhodnocení a přetíženi lékařů je zkrátka enormní, a klesá proto kvalita naší práce, zatímco různí bařtipáni si díky korupci ve zdravotnictví mnou ruce. Nejde mi tedy jen o plat, odmítám vytvářet bílou hradbu mezi pacienty a neschopnými manažery, kteří za mými zády plýtvají našimi penězi.

V obecném povědomí přítom přezívá domněnka, že lékaři berou průměrně 50 tisíc, ostatně tvrdí to tak i ministr Heger a vláda. Kde se takové číslo vzalo?

Započítávají se do něj soukromí praktici, zubaři, oční a jiní specialisté, což je úplně jiná liga. Tihle doktoři výpovědi nedávají. Je to podobné, jako kdybyste počítal průměrný plat řidiče autobusu a započítal do toho i závodní jezdce rallye, protože to jsou přece taky řidiči. Ten specifický protest výzvy Děkujeme, odcházíme se týká asi deseti tisíc nemocničních lékařů, kteří jsou páteří zdravotnického systému. Na nás jsou napojené ambulance, my školíme praktické lékaře, produkujeme ambulantní specialisty, my jsme ti, nad nimiž je největší kontrola a dělají nejnáročnější medicínu. Neodcházejí psychopatičtí kverulanti a „Cvachové“, to je blbost. Problém je, že odcházejí „Sovové

a Štrosmajerové“.

V čem je pozice praktických lékařů jiná než vaše?

Praktičtí lékaři a specialisté mají takzvanou kapitační platbu, platbu za jednotlivého pacienta od zdravotních pojišťoven. To znamená, že čím větší mají obvod, tím víc si mohou vydělat. Praktický lékař je vlastně soukromník, není státním zaměstnancem, není většinou platových tabulek. Samozřejmě že má také problémy, protože pojišťovny neplatí včas a mají i mnohaměsíční zpoždění. Čím lépe se ale praktici dokážou v systému pohybovat, tím jsou na tom lépe. Většinou udělají základní diagnózu, přiklepnou vám nemocenskou a předepíší léky. Ale když přijde pacient, jehož léčba byla složitá a nákladná, tak co praktik logicky a správně udělá? Pošle toho člověka do nemocnice. A tam jsme zase my, nemocniční lékaři placení 25 tisíci hrubého, zavření jako opičky v kleci nedostatečných tabulkových platů. Kdo si tu tedy bere rukojmí, jak tvrdí ministr Heger nebo prezident Klaus o lékařích?

Zároveň ale máte na rozdíl od praktiků špičkové zázemí, můžete dělat tu nejlepší medicínu a máte nejvyšší společenskou prestiž.

Já tím vymezením proti praktikům taky nechci nikoho kastovat. Praktičtí lékaři jsou nezbytnou součástí systému a bez jejich práce nelze lékařskou péči poskytovat. Ale ve vaší otázce se schovává největší lež současného českého zdravotnictví – výborné zázemí a přístroj znamená dobrou medicínu. To prostě neplatí. Nejlepší péči poskytne kvalitní, odpočatý a přiměřeně zaplacený lékař. Stejně tak nevidím logiku v předpokladu „jsi dobrý a baví tě to, dostaneš méně“, to přece nedává smysl.

Vaše důvody mohou být oprávněné, ale proč protestujete formou ultimáta? Navíc s nevkusnými hesly jako Náš exodus, váš exitus?

Problém je v tom, že vzhledem k vypjatosti atmosféry je ironie brána jako neapjny a arogantní vtip. Důležité však je, že za dobu mé praxe jsme se pokoušeli stávkovat a upozornit na ten šílený stav už několikrát. A vždycky to dopadlo tak, že nás každý ministr vyslechl, ale nezměnilo se vůbec nic. Náš protest probíhal tak, že jsme si na dveře dali cedulku „stávka“, pak přijela záchranka s nějakým nemocným a my jsme vstali a šli toho člověka ošetřit. Taková forma protestu je všem evidentně lhostejná.

Uznávám tedy, že forma současné stávky je diskutabilní, ale za okolností, které tomu předcházely, je to jediné možné řešení. Nic jiného dosud vládu nevedlo k zamyšlení, nic jiného zatím nealarmovalo veřejnost. Proč by jinak tolik inteligentních lidí hrálo o všechno

a v takovém počtu podávali výpovědi? Copak nikomu nedochází, o jak vážný stav jde?

Jenže v tak krátkém časovém ultimátu toho ministr Heger kromě slibů lékařům moc nestihne. Nebylo by vhodnější navrhnout mu konstruktivní plán řešení s časovým horizontem půl roku?

Ale tahle akce byla ohlášena už v březnu, tedy skoro s ročním předstihem. A ministr Heger od svého jmenování neudělal vůbec nic, ignoroval nás a nakonec nám ohlásil, že nám sebere deset procent platu. Vždyť on tu akci svou nečinností eskaloval. Jeho prohlášení o „prázdninovém provozu“, o vyhlášení stavu ohrožení, kterým lékaře přinutí přijít do nemocnice, jsou urážející. Navíc ve zdravotnictví je spousta položek, na nichž jde ušetřit škrtnutím pera, na to potřebujete nanejvýš týden. A konečně – jsou dvě základní pravidla: lidské právo vybrat si jakékoli povolání a druhé je právo podat ve výpovědní lhůtě výpověď z práce.

Umíte si představit, jak by vypadala reakce třeba Davida Ratha? Není Leoš Heger oproti němu ještě klidný a korektní člověk, s nímž by se dalo rozumět jednat?

Ano, tak se zpočátku současný ministr jevil. Teď už je ale úplně jedno, jestli na vás někdo řve, nebo neustále opakuje prázdné fráze bez jediného konkrétního činu nebo aspoň čísla.

Jste tedy připraven odejít do zahraničí? Odstěhujete se s celou rodinou a zbytek života budete žít v jiné zemi?

Ano, jsem připraven odejít. Nějaké nabídky už mám, můžu například odejít do Buffalské všeobecné nemocnice v New Yorku, kde jsem už pracoval, a mám také nabídku ze soukromé sféry v Čechách.

A co ostatní nemocniční lékaři? Kolik kolegů z vašeho okolí je ochotno odejít do jiné země?

Odhaduji, že ihned je připraveno odejít tak 20 procent, nebude to masivní číslo. Ale i kdyby ten protest nedopadl dobře, oni časem stejně z toho povolání odejdou. A uvědomte si, že těch 3800 lékařů, kteří podali výpovědi, to je desetiletá produkce lékařských fakult. Možná neodejdou hned, ale připraví se, zdokonalí se v cizím jazyce a do dvou let stejně odejdou nebo si najdou jinou práci.

Chtěl bych však podotknout jednu důležitou věc. Já protestuji paradoxně proto, abych odcházet nemusel. Odejít mají jiní lidé – neschopní a zkorumpovaní manažeri a ředitelé nemocnic, odpovědní politici a jejich náměstci. Proto jsem žádnou z nabídek nepřijal, počkám si, až vyhrájeme.

Co když svých požadavků nedosáhnete a na vaše místa nastoupí lékaři z Bulharska, Slovenska nebo Ukrajiny?

To je chiméra. Proč by se lékaři z Ukrajiny, Bulharska, Ruska nebo Rumunska učili tak těžký jazyk, jako je čeština, kterým mluví pouze 12 milionů lidí na světě? Raději se naučí světový jazyk a půjdou o 300 kilometrů dál, kde dostanou dvojnásobný až trojnásobný plat. Další věc je, že podstatná část studentů medicíny jsou dnes Slováci, kteří

tu nezůstávají. Ti jdou rovnou do Německa nebo zpátky domů. Teď jsem třeba učil mediky ze šestého ročníku a ze 12 jich deset má certifikát „B zwei“ z němčiny a jdou rovnou k sousedům. A pořád taky platí, že pokud stát nechá odejít vlastní lékaře, bude to národní ostuda.

Obstojí ale naši lékaři v zahraničí? Většina z nich mluví anglicky, našli by tedy uplatnění v Německu, Nizozemsku nebo Dánsku?

Myslím že ano, i když jim samozřejmě bude chvíli trvat, než se naučí jazyk. Problém je v tom, že kdybych šel dělat lékaře do domova důchodců v New Castlu v Británii, kde bych jen dvakrát denně obešel vizity a popovídal si s lidmi, měl bych plat 70 tisíc liber ročně.

Ale to byste asi dělat nechtěl, ne?

To víte, že nechtěl. Bylo by to vítězství těch korupčníků a hlupáků, kteří by mne takto vyhnali. Ale než je nadále krýt, tak to s klidným svědomím udělám.

Váš protest podporuje jen asi čtvrtina veřejnosti, jak si to vysvětlujete? Není důvodem jistá arogance, autoritativnost nebo neosobní přístup, s jakým se lékaři často k lidem chovají?

Ano, tohle je problém, nesouvisí však se současným sporem a krizí. Ale abych vám odpověděl: vždycky záleží na jednotlivých lidech. Byl jsem nedávno na chirurgii, kde jsem vyšetřoval pacienta jednoho mého kolegy, a představil jsem se: „Dobrý den, já jsem doktor Doležal, jak se máte?“ A on říká: „Vy jste po pěti dnech první, kdo se mi tady představil.“ Takže ano, máte pravdu, ale já se bojím, že právě takoví lékaři, kteří pozdraví, představí se a snaží se být lidem v jejich nemoci příjemnými průvodci, chtějí odejít. Mým vzorem je třeba docent Roth od nás z neurologie, velmi inteligentní odborník a zároveň citlivý člověk, jeden z nejlepších v léčbě Parkinsonovy nemoci. Když s ním jdu na vizitu, tak to je přehlídka toho, jak se má člověk chovat, jak sdělovat složité diagnózy. Namísto něj tu ale zůstanou „Cvachové“, kteří nosí fonendoskop na krku jako odznak moci a mají nos nahoru.

Takových lékařů je bohužel pořád víc než dost. Myslíte, že to spraví jen lepší platy?

Myslím, že mohou velmi pomoci. Mezi lékaři se o přístupu k lidem samozřejmě kriticky mluví a zpětná vazba od kvalitních kolegů nechybí. Zároveň bych však chtěl podotknout, že odmítám tvrzení starších lékařů, kteří říkají: Jestli tu práci miluješ, tak pro ni obětuješ všechno. To je vydírající a agresivní argument. Já svou práci vnímám jako poslání, ale ne na úkor mého života nebo života mé rodiny. A taky nevidím jediný důvod pro to, aby byl lékař za svoji práci oceněn podprůměrným platem. Já přece nechci BMW, mercedes a zámek za Prahou, já chci jen důstojné ohodnocení.

Kolik peněz by to mělo být?

Byl bych rád, abych si vzhledem ke svému vzdělání a náročnosti práce odnesl alespoň

40 tisíc měsíčně čistého. To mi přijde přiměřené a motivovalo by mě to k tomu, abych tu zůstal.

Kdybyste byl na místě ministra Hegera, které tři systémové věci byste tedy okamžitě změnil?

Ihned bych zastavil veškeré investice do výstavby, to je naprosto zbytečná věc. Nepotřebujeme nová oddělení, jež budou prázdná, protože není dostatek sester a lékařů, kteří by tam pracovali. Vypracoval bych taky platovou tabulku pro zdravotníky po konzultaci s lékařskou komorou. A pak bych omezil investice do nových technik a přístrojů, protože nemáme lidí, kteří by je ovládali. Tohle ať ministr udělá a je po hlavních problémech. A dalším bodem je zprůhlednění a jasné vymezení toho, jak budou financovány nemocnice a jak bude kontrolováno jejich hospodaření. K tomu je potřeba konečně stanovit standardy a dostupnost péče.

Jak se stane, že nemocnice koupí předražené přístroje, které potom leží nevyužité ve skladu?

Jedním důvodem je provize pro zprostředkovatelskou firmu a pro vedení nemocnice. Obecně to chodí tak, že nemocnice si koupí nějaký operační stroj, třeba nový experimentální ozařovač, který má jenom šest lékařských týmů na celém světě. Popularita tamního onkologického oddělení tedy vzroste, management a vedení nemocnice se nasytí, protože část peněz z tohoto nákupu zmizí v jejich kapse, a všichni jsou spokojeni. Ekonomický tlak je vždycky větší než odborný.

Mohl byste k tomu uvést nějaký konkrétní příklad?

Já samozřejmě nemám přímé důkazy, ale stačí mi třeba to, že v Praze je na vzdálenost asi jednoho kilometru od sebe dvakrát umístěn stejný raritní přístroj – peroperační magnetická rezonance, která stojí přibližně osmdesát milionů. Nebo jedna nemocnice poblíž Prahy zakoupila devět ventilátorů, z nichž jeden stojí milion korun. Přitom mají ale personál jen pro obsluhu tří ventilačních lůžek, takže mají šest milionů odložených někde ve skladu. Podobných příkladů je hrozivý počet.

Jak je možné, že k nákupu předraženého přístroje vůbec dojde?

Protože v České republice jako téměř v jediné evropské zemi neexistují standardy péče, jak už jsem o tom mluvil. Jde o postupy, procedury, jež dané onemocnění ošetří tak, aby se pacientovi ulevilo, uzdravil se a zároveň to bylo finančně únosné pro systém. Například operace žlučníku se dá řešit několika různými způsoby, které jsou lege artis. Jeden typ léčby přitom vyjde třeba na deset tisíc, zatímco druhý na 150 tisíc.

Pokud bychom měli standardy, pak by bylo jasné, že každému se dostane v rámci státního zdravotního pojištění určitá základní léčba, a pokud bude chtít náročnější operaci nebo zákrok, bude si muset připlatit ze svého. Tim hned bude jasné, jaké nákupy nebo zákroky jsou předražené a které ne a lékaři přestanou plýtvat penězi na nadstandardní

péči a léčbu.

Takže na zbytečném plýtvání nesou vinu i lékaři?

Ano, to se samozřejmě děje. Ale lékaři nemají přehled o rozpočtu nemocnice a o tom, co si může dovolit. Můžou samozřejmě vyslovit přání o koupi nějakého přístroje, ale je odpovědností vedení nemocnice, aby rozhodlo, jestli ho uskutečnit. Zkuste si třeba odpovědět na otázku, proč ředitelé nemocnic a náměstci mají vždy politickou příslušnost v nějakých stranách? A proč se po každých volbách ředitelé a náměstci krajských nemocnic mění? Nejdřív jsou tu modří, pak přijdou oranžový a obráceně. V pražských nemocnicích jsou řediteli a náměstky členové ODS i ČSSD, ve středních Čechách především ČSSD. Jak je možné, že je důležitější politická příslušnost než kvalita? V nemocničním systému projede 300 miliard ročně, to je odpověď. Už jenom kdybychom ustanovili, že ani ředitel nemocnice, ani jeho náměstci nesmějí být členy politické strany, měli bychom aspoň zčásti po problému.

Proč nemocniční lékaři nikdy osobně neprotestovali proti nákupu zbytečných a předražených přístrojů a neupozornili na to policii nebo média?

Celá řada mých starších kolegů, kteří se k výzvě připojili, přesně tohle říká: „Je to také naše chyba a teď se musíme pokusit o nápravu.“ A to mi přijde fěr. Ale nahlášení jednotlivých případů policii nebo jejich zveřejnění v médiích? Podívejte se, jak dopadl pan Michálek – stále je bez práce.

Je potřeba lékařské standardy vytvářet nově, nebo je můžeme převzít ze zahraničí?

Samozřejmě že je stačí převzít a upravit. Bez nich si totiž můžou pojišťovny s nemocnicemi nasmolovat zbytečně drahé výkony. Ani standardy však nejsou samospásné. Jak je totiž u nás zvykem, zřejmě je budou vytvářet úředníci ve spolupráci s odbornými komisemi, které nemusí být nutně lékařské. A to znamená, že když to bude tlačit firma s chirurgickými roboty, tak se jako standard může určit robotický zákrok. Navíc jde o to, že pověřeným úředníkům se zase nakoupí počítače, zaplatí kanceláře a po deseti letech zjistíme, že jsme ještě nedošli ke shodě. Spíš bych tedy standardy přebíral, než je vytvářel znovu.

Mluvil jste o předražení léků, s čímž souvisí korupce ze strany farmaceutických firem. Tohle se ale přece opět týká i lékařů...

Zaprvé myslím, že aspoň u nemocničních lékařů to není masový jev, i když k němu bohužel dochází, to nebudu popírat. Ale třeba pro oblast lékové politiky máme Státní úřad pro kontrolu léčiv, který měl v roce 2008 udělat revizi cen léků. Pod neznámým tlakem však tu kontrolu ještě neudělal, a tak nakupujeme léky pořád o sedm procent draž než v Německu. Tam se ztrácí nejvíce peněz.

Navíc korupce na úrovni jednotlivých lidí se příliš netýká nemocničních lékařů, protože

nákup léků v nemocnicích zajišťují ústavní lékární. Vaši otázku bych tedy položil především soukromým lékařům a praktikům.

Jak si potom vysvětlit případ lékařky Elišky Jugové z Fakultní nemocnice u svaté Anny v Brně, která si řekla o úplatek farmaceutické firmě Novartis za to, že bude předepisovat její lék? Minulý týden jí soud udělil podmínku a pokutu.

Cítil jsem se trapně, když jsem se o tom dozvěděl. Takové chování je neomluvitelné, neetické a nemorální. Víc k tomu říct neumím. Velmi bych si přál, aby se takové případy neopakovaly, protože poškozují celý lékařský stav.

A co kongresová turistika, která se rovněž týká i nemocničních lékařů? I ministr Heger mluví o tom, že tyto způsoby překročily jakoukoli míru.

Bohužel se to stává a nechci takové chování omlouvat. Ale v korupci zdravotnického systému je to naprosto marginální jev – v rámci výstavby a nákupu předražených a zbytečných přístrojů se podle Transparency International ztrácí ročně 30 miliard korun.

Ministr Heger ve čtvrtek představil plán reformy zdravotnictví. Počítá s postupným navýšením platů, zprůhledněním zakázek, které se budou zveřejňovat na internetu, změnou sponzoringu farmaceutických firem i dohledem nad veřejnými zakázkami. Vlastně slíbil všechno, o čem jste mluvil. Není to důvod ke stažení výpovědi a dalším jednáním?

Ano, to je po šesti měsících první rozumná reakce pana ministra, jinak se odchodu lékařů pouze smál nebo mlčel, pak nám chtěl platy zredukovat a označil nás za vyděrače. Jenže třeba pravidlo o tom, že všechny investice pod milion korun budou řešit náměstci nemocnic, povede k tomu, že se zakázka na 15 milionů rozdělí na menší částky a pojedje se dál. V této souvislosti je na prvním místě potřeba odstranit těsnou provázanost nemocnic s politickou sférou. A kde se také v úvaze ministra Hegera myslí na sestry a na lékaře? Tady neřeší nic, protože o postupném navýšování platů slyšíme dvacet let: Až ušetříme, dostanete.

Pokud ministerstvo nesplní požadavky stávkujících lékařů a ti skutečně odejdou, kdo ponese za zhroutení zdravotnictví odpovědnost? Co se stane, pokud kvůli tomu začnou umírat první lidé?

Jak říkám, zvítězíme jak my, tak ostatní lidé, takže nikdo umírat nebude. Prohrají politické figurky. Z mého pohledu je poskytování zdravotní péče odpovědností státu, a to jak z pohledu práva, tak morálky.

Takže byste necítil žádnou osobní odpovědnost? Jak byste takovou situaci prožival?

Asi bych se tomu pocitu odpovědnosti nedokázal ubránit, ale moje agrese, kterou by to

KLUK, KTERÝ ŠIJE PÁSKY

Když občas slyším hudrování na dnešní mládež, vzpomenu si na jednoho kluka.

(S „Mužem, který sázel stromy“ jsou si v něčem podobní.)

Pavel (17) je z těch, kteří by si mohli právem stěžovat na nespravedlnost života, když mu nadělil vrozenou oční vadu. Ale ani by ho nenapadlo to dělat. Nemá důvod. Od malička měl rád zvířata a nejvíc koně, od malička s ním byla legrace, od malička ho rodiče vedli k samostatnosti a tvořivosti. Maloval, stříhal, lepil, vyráběl keramiku, získal trpělivost a jemnocit v prstech.

Po základní škole chtěl jít na truhláře, ale kvůli svému zdravotnímu omezení musel hledat jinou školu. Teď je ve třetím ročníku Středního odborného učiliště zemědělského v Heřmanicích u Javorníka, obor sedlář. Jsou tam poslední čtyři sedláři na škole, pak jejich obor končí.

Pavel sedlář rád. Pokaždé, když přijede na víkend domů, šije. Všechno zkouší doma sám stylem pokus-omyl. „Kouknu, jak to vypadá, vyrobím si šablony z papíru a podle toho dělám... Zrovna čekám opraváře z Brna na šicí stroj, už ho viděli tři opraváři, ale žádný ho nedokázal spravit.“, komentuje Pavel vybavení dílny. Vedle pásků nebo kabelek už zkusil i takové majstrštyky jako brašny na motorky nebo postroj na koně. Netroufá si zatím jen na sedla a chomouty. Většinu z toho šije ručně – nespočet dírek šídlem do tuhé kůže, nespočet stehů. Po učilišti si chce dodělat maturitu: „Mohl bych jít do Žamberka, ale asi zůstanu v Heřmanicích, protože tam můžu jezdit na koni.“, uvažuje Pavel.

A cože je na něm tak výjimečného? Vlastně nic. Takových je víc. Obvyčný kluk, který má své koníčky, kamarády, práci... a je s ním dobře. /M

vyvolalo, by zcela jistě směřovala na vládnoucí nomenklaturu. A jak bych se cítil? To si ani nepřejte vědět – asi jako pokaždé, když se v medicíně věci nedaří, na umírání si nezvyknete nikdy. Ale opakují, to se nestane.

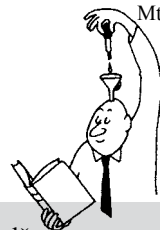
O. DOLEŽAL (32) Neurolog. Vystudoval 1. lékařskou fakultu UK, kde později získal i doktorát v oboru neurověd, konkrétně na téma Patologie šedé hmoty u roztroušené sklerózy. V současnosti pracuje jako lékař specialista v Centru pro roztroušenou sklerózu Všeobecné fakultní nemocnice v Praze a na 1. lékařské fakultě UK v Praze; toho času ve výpovědi. Absolvoval lékařské stáže v Buffalské všeobecné nemocnici v New Yorku, několik měsíců strávil jako lékař rozvojové pomoci České republiky v Zambii.

Respekt 24.1.2011

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

neděle 6.2.	5. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Iz 58,7-10
8.45 h. Mistrovice	Ž 112
10.15 h. Orlice	1 Kor 2,1-5 Mt 5,13-16
sobota 12.2.	18 h. Mistrovice
neděle 13.2.	6. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Sir 15,16-21
8.45 h. Lukavice	Ž 119
10.15 h. Orlice	1 Kor 2,6-10 Mt 5,17-37
sobota 19.2.	18 h. Lukavice
neděle 20.2.	7. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Lv 19,1-2.17-18
8.45 h. Mistrovice	Ž 103
10.15 h. Orlice	1 Kor 3,16-23 Mt 5,38-48
sobota 26.2.	18 h. Mistrovice
neděle 27.2.	8. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Iz 49,14-15
8.45 h. Lukavice	Ž 62
10.15 h. Orlice	1 Kor 4,1-5 Mt 6,24-34
sobota 5.3.	18 h. Mistrovice
neděle 6.3.	9. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Dt 11,18-26
8.45 h. Lukavice	Ž 31
10.15 h. Orlice	Řím 3,21-28 Mt 7,21-27
Popeleční středa	17 h. Kunčice
sobota 12.3.	18 h. Lukavice
neděle 13.3.	1. postní
7.15 h. Letohrad	Gn 2,7-9;3,1-7
8.45 h. Mistrovice	Ž 51
10.15 h. Orlice	Ř 5,12-19 Mt 4,1-11

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Registřikové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741